Työelämä
Mikko Räsänen

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle yritystoiminnan aloittamisesta työttömyysturvalla HE 121/2017

Hallitus esittää työttömyysturvalakiin muutoksia, joilla laajennetaan mahdollisuuksia maksaa työttömyysetuutta yritystoiminnan aloittavalle työttömälle. Ehdotuksen mukaan työttömiä kannustettaisiin aloittamaan yritystoiminta muuttamalla työttömyysturvalakia siten, että yritystoiminnan pää- ja sivutoimisuutta ei arvioitaisi neljän kuukauden aikana yritystoiminnan aloittamisesta lukien. Työnhakija saisi mainitulta ajalta työttömyysetuutta yritystoiminnan estämättä. Lisäksi esitetään liikkuvuusavustuksen käytön laajentamista sekä ammatillisen koulutuksen reformista johtuvia muutoksia.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK tukee tavoitetta rohkaista työttömiä aloittamaan yritystoiminta. Alkavan yritystoiminnan tukeminen työttömyysturvalla on kuitenkin ristiriitainen esitys. Neljän kuukauden ansiosidonnainen tuki yritystoimintaan antaa väistämättä kilpailuetua markkinoilla.

Käytännössä uudistus tarkoittaisi ansiosidonnaista starttirahaa neljäksi kuukaudeksi. Starttirahajärjestelmän suurin hyöty ei ole ollut toimeentulon turvaaminen vaan yritystoiminnan aloittamiseen liittyvät arvioinnit ja tukipalvelut. Nämä aloittavan yrittäjän palvelut jäävät tässä mallissa pois.

Yrityksillä ja aloittavilla yrittäjillä on hyvin erilaisia toimintamalleja. Joissain tapauksissa yritystoiminnan sitovuus on ilmeistä sen perustamisesta lukien. Toisaalta yritystoiminnan sitovuuden arviointi neljän kuukauden kohdalla voi olla yhtä vaikeata kuin aloittavankin yrityksen. Uutta merkityksellistä tietoa yritystoiminnan sitovuudesta ei juuri ole saatavilla eikä myöskään luotettavaa tietoa toiminnan kannattavuudesta.

Yritystoiminnan ajalta työttömyysetuutta saavan olisi haettava kokoaikatyötä eikä yritystoiminta olisi pätevä syy kieltäytyä esimerkiksi tarjotusta työstä tai työllistymistä edistävistä palveluista. Kieltäytymisen seurauksena on korvauksettoman määräajan eli ns. karenssin tai työssäolovelvoitteen asettaminen.

Työtarjous lienee tehokas tapa todeta henkilön sitoutuminen oman yrityksensä kehittämiseen. Ei ole kuitenkaan odotettavissa, että TE-toimistot lähettäisivät työtarjouksia henkilöille, jotka ovat ilmoittaneet

aloittavansa yritystoiminnan ja pyrkivät työllistymään siinä päätoimisesti. Palveluiden ja työpaikkojen mielekkään tarjoamisen kannalta TE-toimistolla ja työnhakijalla olisi syytä olla yhteinen näkemys tavoitteista.

Liikkuvuusavustuksen käyttömahdollisuuksien laajentamisen ja päätoimisen opiskelun määrittelyä koskevilta osin EK:lla ei ole esitykseen huomautettavaa.